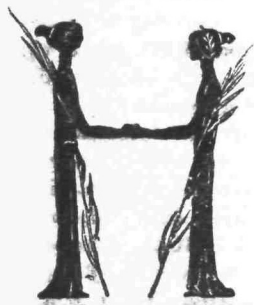

Σημειώσεις ἑνὸς ἡμιόρου

Διαλέξεις, διαλέξεις, διαλέξεις!.. — Τὸ λιβάτισμα ἑνὸς Δασκάλου ποιητοῦ.— Ὁ φερετζές τῆς Ἑλλ. ποιήσεως.— Στίχοι τοῦ κάρρου.— Ἕλληνες Μαρινετίζοντες.— Ἡ χελῶνα καὶ ἡ κούτρα.— Κύριε Ἐλέησον!— Σίτος, ἀερίοφος, θεϊκὸς χαλκός, Παρασκευοπούλου καὶ Ἑλλ. λεξικόν.— Τὰ ἀτακτα παιδιὰ.— Διαλέξεις ἀνεκδοτολογικαί, ἀντιδιαλέξεις κριτικαί.

ΔΗ. ὥστε ἐτελείωσαν αἱ διαλέξεις τοῦ «Παρνασσού», ἤμπορεῖ τις νὰ συναγάγῃ συμπεράσματα τινα.

Αἱ διαλέξεις ἔλαβον μᾶλλον κοσμικὸν ἢ φιλολογικὸν χαρακτήρα. Τόσον κοσμικόν, ὥστε νὰ ἀκούονται παράπονα διὰ τὸ ἀνεπαρκές τῆς αἰθούσης διὰ νὰ περιλάβῃ τὸν κόσμον, τὸν διψῶντα νὰ γνωρίσῃ—τώρα

μόλις!—τοὺς ἀληθινούς ποιητὰς του. Εἶχον δὲ ὀλιγώτερον τὸν φιλολογικὸν χαρακτήρα, διότι οἱ ὀμιληταὶ δὲν ἔκριναν, δὲν ἐψηφολόγησαν τοὺς ποιητὰς. Δὲν ἦτο ἡ ὀμιλία τῶν ἀπόρροια βαθείας μελέτης· τοὺς ἐπαρουσίασαν ἀπλῶς εἰς τὸ ἀκροατήριον. Ἐγραψαν οἱ περισσότεροι προχειροὺς ἐντυπώσεις, ἀνέφεραν ἀνέκδοτα τῆς ἰδιωτικῆς ζωῆς καὶ παρουσίασαν ἀποσπάσματα, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ ὄχι κατόπιν προσεκτικῆς ἐκλογῆς.

Ἄλλ' οὔτε ἦσαν πλήρεις καὶ αἱ διαλέξεις. Παραλείψεις ἐσημειώθησαν ἄδικοι καὶ ἀδικαιολόγητοι. Μήπως τάχα ὁ Μαρτζώκης δὲν ἤξιζε ὅσον οἱ περισσότεροι τῶν ὑμνηθέντων, μήπως ὁ Συνοδινὸς ἔδρασε ὀλιγώτερον ἄλλων σατυρικῶν ἢ κοινωνιολόγων ἢ πατριωτικῶν ποιητῶν τῆς ἐποχῆς του, ἢ ὁ Τυπάλδος ἦτο ὀλιγώτερον λυρικός ἢ μήπως ὁ Καρασούτσας εἶνε εὐκαταφρόνητος;

Καὶ κατὰ ἄλλο. Οἱ περισσότεροι τῶν ὀμιλητῶν, μὴδ' αὐτοῦ τοῦ κ. Ξενοπούλου ἐξαιρουμένου, ἐλιβάνισαν τὸν κ. Παλαμᾶν, ἀποκαλοῦντες αὐτὸν Διδάσκαλον καὶ σοφόν. Τὸ βέβαιον εἶνε ὅτι κ. Παλαμᾶς ἔγραψε κριτικὰς περὶ τῶν πλείστων ποιητῶν, ἀλλὰ οἱ ὀμιλοῦντες διατὶ δὲν εἶπαν ἰδικὴν τῶν γνώμην, ἀλλ' ἐβασίσθησαν ἢ μᾶλλον ἀφέθησαν εἰς τὰς μελέτας τοῦ κ. Παλαμᾶ, πρὸ ἐτῶν μάλιστα γενομένης; Εἶνε κατώτεροι του εἰς τὴν ἀντίληψιν; Ἄλλὰ διατὶ δὲν τὸ διακηρύττουσιν;

Θὰ ἤξιζε τέλος νὰ θίξῃ τις τὸ ἐρώτημα: Ποῦ πρέπει νὰ ἀποδοθῇ ἡ παρατηρηθεῖσα ἐφέτος συρροή τοῦ καλοῦ ἰδίου κόσμου εἰς τὰς διαλέξεις τοῦ «Παρνασσού»; Εἰς ἀπλὴν ἐπίδειξιν; ἀλλ' ὑπάρχουν τόσα ἄλλα κέντρα, τέτια, κινηματογράφοι... Νομίζω ὅτι οἱ ἀκροαταὶ πρέπει νὰ διακριθῶν εἰς δύο τάξεις: Εἰς ἐκεῖνους οἱ ὅποιοι ἠθέλησαν νὰ λάβουν ἀκόπως ἰδέαν γενικὴν περὶ τῶν ποιητῶν οὓς ἠγνοῦν ἢ ἀτελῶς ἐγγώριζαν—καὶ ἦσαν οἱ περισσότεροι αὐτοὶ ἰδίως ἀντιπρόσωποι τοῦ ὠραίου φύλου—καὶ εἰς ἐκεῖνους οἱ ὅποιοι ἐγγώριζαν τοὺς ἐκλιπόντας ποιητὰς καὶ τὰ ἔργα τῶν ἀρκετὰ καλῶν, ἀλλ' εἶχον τὴν περιέργειαν νὰ ἴδουν πῶς θὰ ἐκρίνοντο. Συμπέρασμα συμ-

περάματος: ἡ ἰδέα τῶν διαλέξεων πολὺ καλὴ, ὁ σκοπὸς ἀπὸ τῆς πρώτης ἀπόψεως—τῆς κοσμικῆς—ἐπέτυχε καὶ πρέπει νὰ ἐπιαναληφθῶν κατὰ τὸν προσεχῆ χειμῶνα, ἀλλὰ νὰ δοθῇ ταυτοχρόνως προσοχὴ ἵνα ἀποβῶσιν ἐπιτυχέστεραι. Θὰ ἐπεκταθοῦν βεβαίως καὶ εἰς συγγραφεῖς ἄλλων εἰδῶν τοῦ λόγου, οἵτινες εἶνε καὶ οἱ ὀλιγώτεροι γνωστοὶ καὶ ἀπὸ ὀμιλητὰς, ὄχι ἐλπίζομεν τοὺς ἰδίους. Τοὺς ἠκούσαμεν ἀρκετὰ αὐτοῦς. Ἄς ἴδωμεν πῶς σκέπτονται καὶ ἄλλοι.

✱

Ὅλα τάχει ἡ Ζαφειροῦλα, μόνον ὁ φερετζές τῆς λείπει. Εἰς δύο νεογνά περιοδικὰ ἐνεφανίσθησαν δύο φουτουριστικὰ ποιήματα. Ἀφοῦ οἱ ποιηταὶ μας ἐθαυματούργησαν εἰς ὅλα τὰ εἶδη τῆς ποιήσεως, ἔπρεπε νὰ ἐσκήψῃ καὶ ὁ Μαρινέτι μὲ ἑλληνικὸν ἔνδυμα. Διὰ νὰ λάβουν οἱ ἀναγνώσται μας ἰδίαν τοῦ νέου φρούτου, ἃς σερβιρισθοῦν ἓν δείγμα τὸ ὁποῖον εἶχομεν τὴν ἵπομονὴν νὰ ἀντιγράψωμεν ἐπὶ λέξει.

«Πετροσύρωτη ὀρή στο δρόμο σου τοῦ βαρβάρου ἢ φύτρά. Ὁρμάς, ρεποθέμελα... Οὐρανοδρόμος οἱ ὀνὸς τὸ ἄλλικο σταθῶρι τῆς στεριάς, Σύ, φτεροκόκας, φωτᾶς, γητεύεις τὴν κυματοκλήχτα Ἀφρογένεια νὰ σοῦ φορέσῃ στή κόμη, ὃ λουλουδι ἀτίμητο».

Ἡμεῖς οἱ ἀνίδεοι τῶν φουτουριστικῶν καμωμάτων ἃς ἀνακράξωμεν τρις ἐν χορῶ: «Κύριε Ἐλέησον!»

Εἰς ἓνα ἄλλο ποίημα, τὸ τράμβαῦ καλεῖται μεταίωρον. Ἴσως διότι ὅταν παραγεμίζῃ στέκουν μετέωροι οἱ ἐπιβάται... Ἄλλ' ἐκτὸς τῶν φουτουριστῶν, ἀνεφάνη καὶ ἓνας μυσικόλητος ποιητῆς, ὅστις ἔγραψε προκειμένου περὶ μιᾶς κυρίας, ποῦ... ξεσπάθωσε, ἓνα ρόντο, μὲ στίχους ὡς τοὺς ἐπομένους γεμάτους χάριν καὶ ἐμπνεύσει:

Τοῦ Ζωϊλισμοῦ ἡ χελῶνα
κρύβει στο καυκὶ τὴν κρύα
ζηλιαρόκουτρα μὲ βία...

Ἄλοῖ στὴ κούτρα ποῦ κατεβάζει... τέτοιους στίχους...

✱

Εἰς τὰς ἀνιαράς, ὡς ἐκ τῶν θεμάτων, συζητήσεις τῆς Βουλῆς περὶ διανομῆς σίτου, περὶ ἐπιτάξεως κτηνῶν, περὶ ἀερίοφωτος, περὶ θεϊκοῦ χαλκοῦ προβάλλων ἐνίοτε καὶ ζητήματα πνευματικῆς φύσεως. Ἰδοὺ ἡ ἀλησμόνητος πρωτοεργάτις τῆς Ἑλλ. σκηνῆς Εὐαγγελία Παρασκευοπούλου ἐπικαλουμένη εἰς τὴν μελαγχολικὴν δύσιν τοῦ βίου της, ἦν παρακολουθεῖ ἀμείλικτος ἢ φτώχεια, τὴν ὑλικὴν συνδρομὴν τῆς Κυβερνήσεως διακρύουσα ἀπὸ τοῦ θεωρείου ὅταν συναδελφοὶ ἐν τῇ δημοσιογραφίᾳ βουλευταὶ ὑπενθυμίζουν τὰς ὑπηρεσίας ἃς προσέφεραν ὑπὲρ τοῦ Ἑλλ. θεάτρου. Ἰδοὺ βουλευτῆς φειδωλὸς τοῦ δημοσίου... πλοῦτον παραπονεῖται διότι δαπανῶνται 100,000 διὰ τὸ Δεξικόν τῆς Ἑλλ. γλώσσης, ἐνῶ συγχρόνως εἴπται καὶ Πάρθιον βέλος ὅτι ἡ Ἐπιτροπὴ αὐτοῦ συλλέγει λέξεις συντελούσας εἰς τὴν παραφθορὰν τῆς Ἑλλ. γλώσσης, ὑπερθεματίζοντος ἄλλου βουλευτοῦ ἐν τῇ διημαρτυρίᾳ ὅτι δὲν πρέπει νὰ περισυλλέγεται τὸ βρωμολόγιον τῶν τριόδων καὶ τῶν ἐποχῶν τῆς δουλείας.

Εὐτυχῶς παρετήρησεν ἄλλος ὅτι πρόκειται οὐχὶ περὶ ἀκαδημαϊκοῦ, ἀλλὰ ἱστορικοῦ λεξικοῦ, εἰς ὃ κατ' ἀνάγκην πρέπει νὰ περιληφθοῦν ὅλαι αἱ λέξεις, ἵνα χρησιμεύσῃ δ' αὐτὸ εἰς τοὺς Ἀκαδημαϊκοὺς τοῦ μέλλοντος οἵτινες θὰ ὀρίσωσι τὰς ἐξοβελιστέας. Καὶ διὰ μὲν τὴν ἐπίκλησιν τῆς Παρασκευοπούλου φαίνεται ὅτι θὰ ἔχη τὴν τύχην ὅλων τῶν ἄλλων σωρηδῶν ὑποβαλλομένων αἰτήσεων καὶ ἡ δυστυχημένη Τέχνη ριγοῦσα δὲν θὰ ἀτενίσῃ τὴν θυρίδα τοῦ Κεντρικοῦ ταμείου. Ὡς πρὸς τὸ Λεξικόν, ἐπικαίρως δημοσιεύεται ἐν τῇ «Παναγοθήκῃ» εἰδικὴ μελέτη παρ' ἐπιλέκτου συντάκτου αὐτοῦ:

Αὐτοὶ οἱ νέοι, τὰ ἄτακτα παιδιά τῆς φιλολογίας ἐξοήρουν πολὺ. Ἀφοῦ ἐθορύβησαν ἕως τώρα εἰς τὴν ποίησιν μὲ τὰς ἀσυναρτησίας των, τώρα ἤρχισαν νὰθορυβοῦν καὶ εἰς τὰς φιλολογικὰς συγκεντρώσεις, διὰ τρόπου τόσον ἀπρεποῦς, ὥστε νὰ τεθοῦν ὑπὸ ἐπιτήρησιν. Γελοῦν εἰς τὰς διαλέξεις, σχολιάζουν, εἰρωνεύονται. Εἶνε αὐτοὶ οἱ μέλλοντες λόγιοι, οἱ ἀπαρητητοὶ παρελθόντος. Ἡ ἀξία των ἀρνητικῇ. Ἐγκριταὶ δηλαδὴ αὕτη εἰς τὸ μὴ νὰ ἀναγνωρίζουν κανένα ἄλλον, πλὴν ταῦ... ἑαυτοῦ των. Ἀντιγραφεῖς ἀδέξιοι ἔργων ποιητῶν, πασαλειμένοι μὲ ἐκκεντρικὴν τεχντροπρίαν, ἀνεργάτιστοι, νεωτερίζοντες τὴν μορφὴν—τὴν τε φιλολογικὴν καὶ τὴν τοῦ προσώπου, ἐπιμελῶς ξυριζόμενοι—μὴ δυνάμενοι νὰ ἐπιβληθοῦν δι' ἔργων—τῶν πολλὰκις ἀνυπάρκτων—ζητοῦν νὰ ρεκλα-

μαριοθοῦν ἐπιζήνοντες διαρκῶς τοὺς ἄλλους. Ἐνθυνοῦμαι ἡμεῖς οἱ εἰς τὸ μεταίχμιον τῶν δύο ἐποχῶν ἱστάμενοι ἤδη, μὲ ποιὸν σεβασμὸν ὠμιλοῦμεν περὶ τῶν προγενεστέρων λογίων, πῶς ἐμελετοῦμεν τὰ ἔργα των! Τὰ ὀνόματα των, ὀνόματα Ραγκαβῆ, Βλάχου, Ροῖδου, Βεργαροδάκη, Παράσχου, Παπαρηγοπούλου ἦσαν σύμβολα πίστεως καὶ ἀγάτης. Καὶ δικαίως εἰς τὸν ὀμιλῶν τῶν «Παργασσοῦ» παρεπονέθη μετὰ πικρίας διὰ τὴν καταφρόνησιν—παραγνώρισιν θὰ ἐλέγομεν ἡμεῖς—τῶν νέων πρὸς τοὺς παλαιότερους, τοὺς θέσαντας τὰς βάσεις τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας, τοὺς δημιουργήσαντας πνευματικὸν περιβάλλον. Ἀλλὰ τότε δὲν εἶχαν ἀναφανῆ οἱ λυμεῶνες τῆς γλώσσης, δὲν εἶχαν ἐνοικήσῃ ὡς ἀκρίδες οἱ διαφθορεῖς τῆς Ἑλλ. ψυχῆς, οἱ ὅποιοι σατανικῶς εἰργάσθησαν ὄχι μόνον νὰ ἐξετελείωσιν τὰ Ἑλλ. γράμματα, ἀλλὰ νὰ δηλητηριάσωσιν καὶ τὴν ἀτομικὴν ἐπι-ὑπόστασιν ὄχι ὀλίγων νέων, ἐνασμενιζομένων νὰ αὐταποκαλῶνται «συγγραφεῖς». Δὲν ἠξέεῦρω ἐάν οἱ ὀμιληταὶ ὅλοι τοῦ «Παργασσοῦ» εἶνε «διὰ φάτες», ὅπως ἀβροτάτα καὶ καλλιπέστετα ἀπεφάνθη ὁ κ. Μελᾶς. Γνωρίζω μόνον ὅτι οἱ νέοι, καὶ μερικοὶ ἀτυχῶς πρεσβύτεροι των, πρὶν ἢ ποσάρον ὡς «πνευματικοὶ διδάσκαλοι», πρέπει νὰ λάβουν τὸ ταχύτερον μερικὰ μαθήματα καλῆς ἀνατροφῆς. Ἄς μὴ λησμονοῦν ἐν παλαιῶν ἀλλ' ἀληθῆς πάντοτε ρητὸν περὶ τῶν συγγραφέων: Le style c'est l'homme.

ΔΑΦΝΙΣ

ΑΠΟ ΤΕΣ "ΩΡΕΣ"

Η ΑΝΘΙΞΗ

Νά την! προβάλλει ἡ Ἄνοιξη χιλιοχαριτωμένη
Μὲ χίλια μύρια χρώματα, μὲ χίλιες ὄμορφδες,
Καὶ κατακάθαρο οὐρανὸ καὶ χρυσαφένιες νύχτες,
Κι' ἔχει τὸν Μάρτη θύρα της, τὸν Μάη προσκεφάλι,
Καὶ τὸν Ἀπρίλη τὸν γλυκὸν γυφιάτικο κρεβάτι.
Γιὰ χάρη της στολίζεται ἡ Γῆ, σὰν ὄρια νύφη,
Ὁ Ἥλιος καίει χαϊδευτὰ, ξαστραφτεῖ τὸ φεγγάρι,
Λύθονον τὰ χιόνια στὰ βουνά, οἱ κάμποι λουλουδίζον,
Φουντόνουνε τὰ σῦδεντρα, μακρολογοῦν τὰ λόγγα,
Κι' ἀνθίζουνε χαρούμενα μύριων λογίων λουλούδια.
Ἄλλα στὰ κλώνια τῶν δεντρῶν κι' ἄλλα στὲς χλόες
[μέσα,
Καὶ χύνουνε μοσκοβολιές, ποῦ εὐφραίνουνε τὸν Κόσμο.
Καὶ μὲς ἀπὸ τὲς εὐωδιές καὶ μὲς ἀπ' τὰ λουλούδια
Σηκόνεται ἕνα ἀθάνατο τραγοῦδι στὸν αἰθέρα
Σὰν νὰ εἶταν σύννεφο χρυσοῦ, εὐχαριστήριος ὕμνος.

Νά την! προβάλλει ἡ Ἄνοιξη, σὰν νύφη στολισμένη...
Τὰ χελιδόνια τὰ φαιδρά, τὰ κλαφερά τραγόνια,
Κι' οἱ πελαργοὶ οἱ περίφανοι μὲ τὰ κροκιά ποδάρια
Ἀπὸ τὴν μαύρην Ἀραπὴν ἐφτάσανε τρεχάτα
Γιὰ νὰ τῆς ποῦνε μ' ἀπειρη χαρὰ τὸ: «Καλῶς ἦρθες!»
Μυριάδες τραγουδιάρικα πουλιὰ γλυκολαλοῦνε
Ἄλλα κρυμμένα γτροπαλά στὸ φύλλωμα τῶν δέντρων,
Ἄλλα πᾶντωντας ὀμοῦφα στὰ χόρτα τ' ἀνθισμένα,

Κι' ἄλλα πετώντας μὲ χαρὰ στὸν ἄχανον αἰθέρα
Κι' ὁ βασιλεὺς τοῦ τραγοῦδιου, τ' ἀθάνατο τ' ἀηδόνη,
Κι' ὁ μακροφῶρος κόσσυβας, κι' ὁ παιγνιδιάρης σπίνος,
Κι' ὁ κούκος ὁ ἀνθρωπόφωνος καὶ ἡ ὄμορφη γαλιάντρα
Ἔνα γλυκὸ ταιριάζουνε κι' ἀσυγκριτο τραγοῦδι,
Ποῦ ὑψόνεται περήφανο στὸν ξάστερον αἰθέρα,
Σὰν νὰ εἶταν σύννεφο χρυσοῦ, εὐχαριστήριος ὕμνος,

Νά την! προβάλλει ἡ Ἄνοιξη μ' ἀνθούς στεφανωμένη,
Σὰν ξωτικιά πανέμορφη καὶ σὰν νεράϊδα ὀραία.
Χύνει στὸν ἄνεμο δροσιά, στήν γῆν μαργαριτάρια,
Καὶ στήν ψυχὴ μας βάλαμο κι' ἀγάπη στήν καρ-
[διά μας.

Κοπάζουνε οἱ ἀγέρηδες, ξαπλόνεται ἡ γαλήνη,
Τὰ σύννεφα ἀφανίζονται καὶ τ' ἀγριεμένο κύμα
Στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ ἀκρογιαλοῦ κοιμᾶται, σὰν ἀρνάκι,
Αἱ ναῦτες πρόσχαρα πηδοῦν κι' ὀλόοισα ἀρμενίζου
Αἱ ζευγολάτες δρασκελοῦν μὲς στὰ πλατῆα χωράφια
Μὲ τὸ ζευγάρι τους μπροστὰ καὶ τὲς σπορεῖες στὸ
[πλάγι.

Κι' οἱ πιστικοὶ πασίχαροι ἀφίνουν τὰ χειμάδια
Κι' ἀνηφοροῦν πρὸς τὰ βουνά μὲ τ' ἄσπρα τοὺς κο-
[πάδια,

Κοπάδια γιδοπρόβατα καλοξεχειμασμένα.
Μεθάει ἡ Νειότη ἀπὸ χαρὰ, τρελλαινεται ἀπ' ἀγάπη